

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 503)

Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/640)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

23.2.2000

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1525/1094

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınızda arzı Bakanlar Kurulunca 21.1.2000 tarihinde kararlaştırılan "Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz bulunduğu bölge itibariyle zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelere komşu olmasının yanında bu enerjiye talebi olan Avrupa ülkelerine de yakın konumdadır. Bu durum, Türkiye'nin bir petrol ve doğalgaz transit ülkesi olmasını sağlamanın yanında bunun getireceği yeni ticari imkânlarla ek olarak Türkiye'yi enerji ticareti yapan bir petrol ve doğalgaz terminali durumuna getirecektir. Türkiye, bir enerji köprüsü olma imkânını sağlayan ve coğrafi konumundan kaynaklanan bu avantajı kullanmak amacıyla; konu ile ilgili olarak gerekli tüm tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak zorundadır. Bu itibarla, kapsamlı, açık ve yatırımcıları özendirecek hukukî bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çerçevede, 6326 sayılı Petrol Kanununun 83 üncü maddesinin ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle yeni bir kanunî düzenleme yapılması ihtiyacı doğmuştur. Gerçekten, 1992 yılında başlayıp 18 Kasım 1999 tarihinde sona eren Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı müzakereleri ile Türkmenistan doğalgaz projelerine ait müzakereler, kanunî düzenlemelere olan ihtiyacı açık bir şekilde ortaya koymuş bulunmaktadır.

Tasarı ile, farklı kamu kuruluşlarının yetki alanına giren ve sorunları giderebilecek bir kanun çıkarılmasına duyulan ihtiyaç nedeniyle petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin hukukî statü belirlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, petrolün boru hatları ile transit geçişinde uygulanacak usul ve esasları belirlemek ve transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasının temini amaçlanmaktadır.

Madde 2. – Madde ile, petrolün Türkiye üzerinden boru hatları ile transit geçişinde; etüt ve güzergâh tayini, mühendisliği, finansmanı, kamulaştırma işlemleri, inşaatı, işletilmeye alınması, işletimi, bakımı, onarımı, terminallerden yüklenmesi, depolanması, sevkiyatı, yönetimi, terk işlemleri ve terk sonrası çevresel rehabilitasyonu ile ilgili hususlar düzenlenmektedir.

Madde 3. — Madde ile, Bu Kanunda geçen ifadeler açıklanmaktadır.

Madde 4. — Madde ile, transit petrol boru hatları projesine ait proje anlaşmalarında yer alan hükümler çerçevesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Çevre Bakanlığına düzenleme yapma yetkisi verilmektedir.

Madde 5. — Madde ile, transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak yapılacak mühendislik, inşaat işleri ile işletme safhalarında ve projeye ait diğer uygulamalarda; mal, can ve çevre güvenliğinin temini için uluslararası düzeyde kabul görmüş standartların esas alınması hükmüne bağlanmaktadır.

Madde 6. — Madde ile, uluslararası yatırım ve yatırımcıları özendirmek amacıyla; ülkeden transit geçecek olan boru hattı ve tesislerin güvenliğinin Devlet tarafından sağlanacağı hususu düzenlenmektedir.

Madde 7. — Madde ile, proje faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında çevreye zarar verilmemesi amacıyla düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 8. — Madde ile, transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak;

(a) bendi ile, boru hatları güzergâhları ve diğer tesislerle ilgili olarak araziye ait yapılması gereken etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri tek elden ve kontrollü olarak yürütmek amacıyla Bakanlar Kuruluna bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirme yetkisi verilmektedir.

(b) bendi ile, kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun kamulaştırma kapsamına giren arazi ile ilgili her türlü eylem ve işlemlerde çıkabilecek hukuki ihtilafların da muhatapı olacağı hükmüne bağlanmaktadır.

(c) bendi ile, Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, kamulaştırılacak arazilerin tespiti sırasında yapılacak masraflar ile üçüncül şahıslara verilebilecek maddî zararların kamulaştırma bedeli olarak kabul edilmesi öngörülmektedir.

(d) bendi ile, petrol boru hatlarını geçeceği yerlerde ve proje için gerekli arazi için yapılacak kamulaştırma ve diğer iktisaplarda yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiili ödemeler neticesinde doğacak farklar ile açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek farkların, proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı takdirde bu farkın genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanması öngörülmektedir.

(e) bendi ile, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşuna kamulaştırma veya diğer iktisapları, gayrimenkuller üzerinde mülkiyet edinme veya irtifak hakkı tesisi şeklinde yapabilme imkânı sağlanmaktadır.

(1) numaralı alt bent ile, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanların, hazine adına tapu siciline tescil edilebileceği öngörülmektedir.

(2) numaralı alt bent ile, (1) numaralı alt bent uyarınca tescil edilmiş bu yerler ile diğer kamu kurum veya kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline ormanlar dahil tescil edilmiş olan gayrimenkuller üzerinde kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilebileceği hususu düzenlenmektedir.

(f) bendi ile, mera, çayır, yaylak ve kışlaklar üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun yaptığı müracaat üzerine, ilgili bakanlığın tahsis amacı değişikliğini müteakip müstakil ve daimî hak tesis edileceği öngörülmektedir.

(g) bendi ile, orman sayılan yerlerden geçecek projelere ilişkin boru hatları ve tesisler için 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre irtifak hakkı tesis edileceği belirtilmektedir.

(h) bendi ile, tesis edilen müstakil ve daimî hakkın, Türk Medenî Kanununa göre devredilebilir olması nedeni ile proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebileceği hususu düzenlenmektedir.

(i) bendi ile, transit petrol boru hattı projelerinin bütünlüğü dikkate alınarak Genel Müdürlüğün izni olmadan boru hattı ve tesislerin belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamayacakları şeklinde düzenleme yapılarak petrol sicili ile tapu sicili arasında bir irtibat öngörülmektedir.

Madde 9. — Madde ile, transit petrol boru hatları projelerinin uluslararası nitelik taşıması nedeniyle transit petrol boru hatları projelerinin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, teknik, idarî ve malî konularda hizmet almak amacıyla Bakanlık ve/veya kamu kurum ve kuruluşlarınınca gerekli yeterlik ve niteliği haiz olanlar arasından yabancı veya yerli kişi veya kuruluşlarla hizmet sözleşmeleri yapabilmeye imkân sağlanmakta ve bu hizmet satın alımlarında işin aciliyeti de dikkate alınarak, 1050 sayılı Muhasebî Umumiye Kanunu ile, 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmayacakları öngörülmektedir.

Madde 10. — Madde ile, transit petrol boru hattı projelerinin geçtiği yerlerde can, mal ve çevre emniyetinin temini ve bunlara verilecek zararların sîratile tazmininin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 11. — Yatırımcıların çok sayıda vergi ve vergi benzeri ödemelerin miktarı konusunda belirsizliklerle karşılaşmalarını ve yatırım hesaplarını daha kolay yapabilmelerini sağlamak amacıyla, bu mükellefiyetlerden kurtulmayı amaçlayarak sistemden geçen ham petrol veya doğalgazın birim hacim başına, tek bir ad altında ödeme yapılması öngörülmektedir. Bu amaçla madde ile, transit petrol boru hattı projelerine ait işlemlerle ilgili olarak, damga vergisi, gümrük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve diğer tüm vergi, resim, harç ve transit geçiş ücreti de dahil fonların uygulanıp şeklinin ilgili transit petrol boru hattı projesine ait usulüne göre yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmalarda yer alan hükümlere göre belirleneceği hususu düzenlenmektedir.

Ayrıca, transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ile ilgili tesislerin petrol sicili ve tapu siciline tescilinden harç alınmayacağı hükümleri getirilmektedir.

Madde 12. — Madde ile, bu Kanun kapsamında bulunan hususlarla ilgili olarak imzalanmış veya daha sonra imzalanacak proje anlaşmalarında yer alan hususlarda sınırlayıcı hükümlerinin uygulanmaması hükme bağlanmaktadır.

Madde 13. — Madde ile, transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak devletlerarası ihtilaflar ve Devlet mercileri ile yatırımcılar arasında çıkabilecek ihtilafların, ilgili proje anlaşmalarında başka bir hüküm bulunmuyor ise, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm sistemine ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenmesi öngörülmektedir.

Madde 14. — Madde ile, emlak vergisinde muafiyet sağlanarak yatırımcıyı teşvik etmek ve kamulaştırmaya konu olan arazilerin çoğunun boru hattı güzergâhı boyunca dar bir şerit halinde binlerce parselden oluşması nedeniyle; hem yatırımcı hem de kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş her yıl beyanname verme ve benzeri bürokratik işlemleri ortadan kaldırmak amacıyla Maliye Bakanlığının görüşlerinin de dikkate alınması suretiyle söz konusu muafiyetin getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15. — Yürürlük maddesidir.

Madde 16. — Yürütme maddesidir.

Çevre Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Çevre Komisyonu

Esas No. : 11640

Karar No. : 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca, tali komisyon olarak Komisyonumuza 25.2.2000 tarihinde gönderilen Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 13.4.2000 ve 20.4.2000 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Çevre Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Orman Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı yetkililerinin hazır bulunduğu 9 uncu ve 10 uncu toplantılarında görüşülmüştür.

Tasarının, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının, "Çevre" başlıklı 7 nci maddesi üzerinde yapılan müzakereler sonucu 7 nci maddeye, "yer altı" kelimesinden sonra "ve kıta içi sular" ibaresi eklenmiş, "fauna" kelimesi "hayvan varlığı" ibaresi olarak değiştirilerek aşağıdaki şekilde kabul edilmiştir.

"Çevre

Madde 7. — Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı ve kıta içi sular, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, hayvan varlığı ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir."

Tasarının diğer maddeleri, Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Ediz Hun
İstanbul
Sözcü
Sedat Çevik
Ankara

Üye
M. Güven Karahan
Balıkesir

Üye
Ahmet Sünnetçioğlu
Bursa

(Zabıtlardaki 8 ve 12 nci maddelerde yaptığım konuşmaların dikkate alınması şartı ile)

Üye
Lütfi Doğan
Gümüşhane

(8 ve 12 nci maddeler hakkındaki düşüncelerim saklıdır)

Başkanvekili
Esvet Özdoğu
Ankara
Üye
Eytüp Sanay
Ankara

(8 ve 12 nci maddelerdeki konuşmalarının dikkate alınması şartı ile)

Üye
Burhan İsen
Batman

(Son toplantıya katılmadı)

Üye
Nurettin Aktaş
Gaziantep

(12 nci Maddede çekingem var)

Üye
Hakkı Töre
Hakkâri

Üye
Hakkı Oğuz Aykut
Hatay

Üye
Hasan Çalış
Karaman

Üye
Hasan Özyer
Muğla

Üye
Mükremin Taşkın
Nevşehir

(Son toplantıya katılmadı)

Üye
Hasan Suna
Yalova

Üye
Metin Kocabaş
Kahramanmaraş
(Son toplantıya katılmadı)

Üye
Nural Karagöz
Kırklareli

Üye
Nazif Topaloğlu
Muğla

Üye
Mehmet Yaşar Ünal
Uşak

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No. : 1/640
Karar No. : 28

13.6.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

“Petrolün Boru Hatları ile Transit Geçişine Dair Kanun Tasarısı” Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı M. Cumhuri Erstlmer ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Dışışleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İiçişleri Bakanlığı ve BOTAŞ Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katıldığı komisyonumuzun 25.5.2000 tarihinde yaptığı toplantıda incelenip görüşülmüştür.

Kanun Tasarısının genel gerekçesinde belirtildiği üzere; Türkiye bulunduğu bölge itibarı ile zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelerle komşu olmasının yanında bu enerjiye talebi olan Avrupa ülkelerine de yakın konumdadır. Bu durum, Türkiye'nin bir petrol ve doğalgaz transit ülkesi olmasını sağlaması yanında bunun getireceği yeni ticari imkânlarla ek olarak Türkiye'yi enerji ticareti yapan bir petrol ve doğalgaz terminali durumuna getirecektir. Türkiye bir enerji köprüsü olma imkânını sağlayan ve coğrafi konumundan kaynaklanan bu avantajı kullanmak amacıyla konu ile ilgili gerekli tüm tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak zorundadır. Bu itibarla, kapsamlı, açık ve yatırımcıları özendirerek hukuki bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

1992 yılında başlayıp 18 Kasım 1999 tarihinde sona eren Bakli-Tiflis-Ceyhan boru hattı müzakereleri ile Türkmenistan doğalgaz projelerine ait müzakereler neticesinde halen yürürlükte olan 6326 sayılı Petrol Kanununun 83 üncü maddesinin bu ihtiyaçlara cevap vermemesi, yeni kanunî düzenlemeler yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Hazırlanmış olan Kanun Tasarısı ile farklı kamu kuruluşlarının yetki alanına giren sorunları giderebilecek, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin hukuki statü belirlenmektedir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda Sayın Bakan: Türkiye'nin nüfusunun hızla artmakta olduğunu, buna paralel olarak enerji açığının da hızla artmakta olduğunu, Türkiye'nin şu anda kullanmakta olduğu enerjii 2010 yılında 294 milyar kilowat saate, 2020 yılında da 547 milyar kilowat saate çıkarmak zorunda olduğunu, enerji ihtiyacının her yıl % 8-9 mertebesinde arttığını belirtmiştir.

Kullanılan enerjinin kaynakları durumunda bir değerlendirme yapıldığında şu anda Türkiye'nin 30 milyon tonu aşkın petrol kullandığını, 2010 yılında bunun 49 milyon tona, 2020 yılında 66 milyon tona ulaşacağını, Türkiye'nin tükettiği doğalgaz veya tüketeceği doğalgaz bakımından bir değerlendirme yapıldığında doğalgaz talebinin 2010 yılında 55 milyar metreküpe, 2020 yılında da 82 milyar metreküpe ulaşmasının planlandığını söyleyerek;

Türkiye'nin bu enerji kaynaklarını gerek ihtiyacını karşılayabilmesi, gerekse uluslararası ihtiyaçların karşılanmasında köprü görevini yerine getirebilmesi ile ilgili çalışmalar olduğunu, şu ana kadar yürürlükte olan 1954 tarihli Petrol Yasasının Türkiye sınırları içerisindeki petrol boru hatlarının nasıl yapılacağını, nasıl inşa edileceğini düzenlediğini, ancak bu Yasada Türkiye'den transit olarak geçeceği planlanan boru hatlarının Türkiye sınırları içinde nasıl yapılacağını, nasıl inşa edileceğinin belirlenmiş durumda olmadığını, görüşmekte olduğumuz Kanun Tasarısının bu ihtiyacı önemli ölçüde karşılayacağını söylemiştir.

BOTAŞ'ın temsilcileri de Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattının 50 milyon ton kapasite taşıyabilecek şekilde dizayn edileceğini, toplam uzunluğun 1730 km. olacağını, bunun 460 km'sinin Azerbaycan'da, 225 km'sinin Gürcistan'da, 1037 km'sinin Türkiye topraklarında bulunacağını, başlama noktasının Azerbaycan'ın Bakü Şehri yakınlarındaki Sangaçal Terminali, bitiş noktasının Türkiye'nin Ceyhan Terminali olacağını, boru çapının 42 inç olarak dizayn edileceğini, boru basıncının 100 bar, boru üzerindeki pompa istasyonlarının sayısının toplam 10 ila 12 adet, bunlardan 2 tanesi Azerbaycan'da, 3 tanesi Gürcistan'da, 4 tanesi Türkiye'de ve 1 tanesi de yine Azerbaycan'da başlangıç noktasında olacağını, boru hattı boyunca bir fiber optik kablo döşeneceğini bunun ilgili ülkelerin birbirleriyle haberleşme ihtiyacını karşılayacağını belirtmişlerdir.

Ayrıca görüşülmekte olan Kanun Tasarısının petrolün boru hatlarıyla transit geçişine ilişkin hukuki statünün belirlenmesi ve farklı kamu kuruluşlarının yetki alanına giren sorunların giderilebilmesine de imkân sağlayacağını, daha önce Komisyonda kabul edilen bir Kanun Tasarısı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde "Transit Petrol Boru Hatları Kurulu" ile Bakanlık bünyesinde bu kurulun hizmetlerini görecek ana hizmet birimi olarak bir "Transit Petrol Dairesi Başkanlığı" oluşturulduğunu, buradaki temel amacın petrolün transit geçişine ilişkin projelerle ilgili müllellerarası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerin zamanında, tam olarak yerine getirilmesini ve bu kapsamda projelerin etkin olarak yürütülmesini, acil durumlarda müdahalenin sağlanmasını, gerekli olan projelerin, gerekli vize, izin, herhangi bir anlaşmazlık olursa, tahkime gidilirse, tahkimin takip edilmesi, yurtdışından, yurtiçinden veya sistem dışından alınabilecek teknik ve idari konularda danışman tutulması, hukuki düzenlemeler yapılması, proje anlaşmalarıyla ilgili ve müllellerarası anlaşmalardan doğabilecek diğer görevleri yerine getirmek olduğunu belirtmişlerdir.

Komisyonda yapılan görüşmelerde; Komisyon üyeleri doğalgaz almak istediğimiz Rusya'nın şu anki kapasitesinin bize satacak kadar olmadığı, Rusların Türkménistan'dan doğalgazı ucuza alıp, bize pahalıya satacakları şeklinde iddiaların olduğunu, boru hatları güzergâhının tartışma konusu olduğunu, boru hatları döşeme işinin verilmesi usulünün işin verildiği veya verileceği şirketler açısından şeffaf olması gerektiğini, tartışmaya mahal vermeyecek şekilde düzenlenmesinin faydalı olduğunu, Bakü-Ceyhan boru hattının gerçekleşmeyeceği, yönünün değiştirileceği yolunda Türkmén Do-

ğalgazının Türkiye'ye gelmeyeceği endişesi olduğunu, Rusya'nın artık Türkiye'yi devreden çıkarıp, doğrudan doğruya batıya enerji naklinde önceliği tümüyle alıp almayacağı, önemli olan konunun Türkiye'nin devreden çıkıp çıkmadığı konusunun olduğu, Türk devletlerinin doğal zenginliklerinde Türkiye Cumhuriyeti olarak bir ağırlığımız, bir yönlendiriciliğimiz, bir hakimiyetimiz ve söz sahibi olma imkân ve şartlarına sahip olup olmadığımız konusunda endişelerin olduğunu, enerji sorununun kademeli olarak halledilmesi halinde teşviklerin de ona göre planlanması veya kesinlikle durdurulması gerektiği;

- Türkiye'nin asıl hedefinin hem kendi gaz açığını, hem de Avrupa'da oluşabilecek gaz açığını karşılamak olduğu;

- Türkiye'nin enerji güvenliğinde tek bir kaynağa bağımlı olmaması gerektiği;

- Türkiye'nin bulunduğu bölge itibarıyla zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarına sahip ülkelerle komşu olmasının yanında, bu enerjiye talebi olan Avrupa ülkelerine de yakın bir konumda bulunduğu,

Bu durumun Türkiye'ye bir petrol ve doğalgaz transit ülkesi olmasını sağlamasının yanında bunun getireceği yeni ticari imkânlarla ilave olarak, Türkiye'yi enerji ticareti yapan bir petrol ve doğalgaz terminali durumuna getirdiği ifade edilmiş,

Ayrıca Bakü-Ceyhan petrol boru hattı projesiyle birlikte diğer projelerin de hayata geçirilebilmesi için tasarının olumlu karşılandığı belirtilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise; Komisyon üyelerinin endişelerinin yeriz olduğunu, bahsedilen konuların basında ve medyada abartıldığını, doğalgaz anlaşmalarının gizli olduğunu bir bakan olarak bu anlaşmaları burada açıklama hak ve yetkisinin anlaşmanın gizlilik maddesini ihlal edeceğini bildirmişlerdir.

Tasarının tümü üzerinde görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi daha anlaşılır hale getirmek için 2 nci satırında "ve" ibaresinden sonra "bir" ibaresi eklenerek düzeltilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde transit geçiş ile ilgili faaliyetler sıralanırken tüm faaliyetler sayılmış ancak önemli bir faaliyet sayılan kapasite artırımı için kullanılan "genişletme" tabiri sayılmamıştır. Adı geçen faaliyetin özellikle kapsam dışı bırakıldığı izlenimini veya bu anlama gelebilecek yorumlara meydan vermemek için "genişletme" faaliyetinin de ilave edilmesi, ayrıca aynı maddenin son cümlesinde geçen "bunlarla" ifadesi ile madde içinde sayılan faaliyetlerle ilgili diğer işler anlaşıldığından, bu nedenle "bunlarla" ibaresinin "projelerle" ibaresi olarak düzeltilmesi uygun görülmüştür.

Tasarının 3 üncü maddesinde (d) bendi Transit Geçiş Projesi ile yatırımlara sağlanacak hak, güvence ve izinlerin münhasıran bir müracaat üzerine verilmiş ruhsata veya belgeye istinat ettirilmemesinde yarar gördükleri, esas itibarıyla bu hak, güvence ve izinler, milletlerarası anlaşmalarla sağlanmış haklar olduğundan yanlış anlamalara meydan vermemek için yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (e) bendinde "sınırlar" tabirinin uluslararası hukukta egemenlik hakkını kullandığımız sahayı içine alması, yapılan anlaşmalarla paralellik arz etmesi bakımından "ülkesi" tabiri ile değiştirilmesinin uygun bir ifade olduğu düşünülmüş, ayrıca Türkiye pazarına yapılacak petrol sevkiyatının boru hattı sisteminin transit özelliğini bozmadığını ifade etmek için gerekli düzenleme yapılmıştır.

Aynı maddenin (f) bendi 2 nci maddede yazılan faaliyetlerin de "proje faaliyeti" olarak anlaşılmasını temin için yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (g) bendi, transit geçiş projelerinde yatırımın büyüklüğü dikkate alındığında, sadece yatırımcıların niyetlerinin yeterli olmadığı, projeye kredi sağlayacak ve bunu garantileyecek kuruluşların ve transit boru hattının geçtiği diğer ülkelerin kararının da önemli bir etken olduğu, bu itibarla bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak yatırımların proje anlaşmalarına taraf olmalarının yeterli kabul edilmesi ve ayrıca bir taahhüt istenmemesi, düşünlülerek, bir karışıklığa meydan vermemek ve milletlerarası anlaşmaya taraf olan ülkeleri de yatırımcı olarak addetmemek için "proje anlaşmalarına taraf olan" ifadesinden önce "milletlerarası anlaşma hariç diğer" ifadesi eklenerek kabul edilmiştir.

Yine aynı maddenin (ı) bendindeki "hisse sahiplerinin" ifadesi yanlış anlamlara meydan vermemesi için "onların hissedarlarının" ifadesi şeklinde düzeltilmiştir.

Tasarının 5 inci maddesi, hangi norm ve standardın uluslararası düzeyde kabul görmüş norm ve standart olduğu konusunun yatırımcı ile devlet arasında bir tartışma yaratmaması için bahsedilen norm ve standartların "proje anlaşmalarında belirtilen" ifadesi ile tanımlanmasında fayda görülmüş; ayrıca bendin başlangıç kısmında anlam bütünlüğünü sağlamak için "proje ile ilgili olarak yapılacak" ifadesinin "projesinin" olarak düzeltilmesi uygun görülerek kabul edilmiştir.

Tasarının 6 nci maddesi, emniyet ve güvenliğin 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanuna göre yapılması ve bunun yanında diğer masrafların ilgili kamu kurumu tarafından karşılanması daha uygun görülerek yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi Çevre Komisyonunun kabul ettiği metin şeklinde, aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 8 inci maddesi (a) bendindeki "güzergâhları" ibaresi anlam bütünlüğü açısından "güzergâhı" ibaresi olarak düzeltilmiştir.

Aynı maddenin (d) bendi boru hatları ile ilgili tesisleri de kapsama almak ve projede kamulaştırma için ayrılan miktarda daha fazla bir ödeme yapılmasını gerektirmesi durumunda aradaki farkın bütçeden karşılanmasını teminen yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (f) bendi 4342 sayılı Mera Kanunu uyarınca mera, yaylak, kışlak gibi ortak malların gerektiğinde vasıflarını değiştirme yetkisi Tarım ve Köyişleri Bakanlığına ait olduğu, ancak, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılan vasıf değişikliği işlemlerinin uzun zaman alması sebebiyle yatırımların gecikmemesi amacıyla bu yetkinin transit petrol boru hattının geçtiği yerlere mahsus olmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına verilmesi suretiyle yatırımların hızlandırılması amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (g) bendinde Orman Kanununa göre verilen izinleri de kapsamak için ikinci satırındaki "dahil" kelimesinden sonra "izin ve" ibaresinin eklenmesi uygun görülmüştür.

Aynı maddenin (ı) bendinde "ile" ibaresi bentte esas itibarıyla boru hattı ve onun tesisleri kasdedildiği için "ve" ibaresi olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesinin birinci satırında, anlam bütünlüğü açısından "münhasıran" ibaresinden sonra "bir" ibaresi ilave edilmiş, ayrıca "hatları projeleri" ifadesi "hattı projesi" olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi; maddeyi daha kapsamlı hale getirmek ve uygulamada kolaylık sağlamak amacıyla yeniden düzenlenmiş ayrıca maddenin milletlerarası anlaşmada hüküm bulunmadığı takdirde ilgili kanunun tatbik edileceği münhasıran belirtilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 13 üncü maddesi; devletler arasında çıkabilecek ihtilâfların çözümü; ilgili devletlerin kendi çözüm usulleri dairesinde ve belli teamüllere göre yürütüldüğünden devletlerarası ihtilâfların bu Kanunun konusu olmadığı düşüncesi ile “Devletler arası ihtilâflar” ifadesi çıkarılmış, ayrıca ihtilâf vukuunda öncelikle ilgili proje anlaşmaları hükümlerine itibar edilmesi maksadıyla, bendin ikinci satırına “ilgili proje anlaşmaları hükümlerine göre” ifadesi eklenerek kabul edilmiştir.

Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Anlam bütünlüğü sağlamak ve kastedileni daha iyi vurgulamak için Kanun Tasarısının 1 inci maddesinin en sonunda, 3 üncü maddesinin (f), (g), (h) bendlerinde 4 üncü maddesinde, 5 inci maddesinde ve 8 inci maddesinin (a), (d), (e) bendinin, 1 numaralı alt bendinde (g) bendinde 9, 10, 11 ve 13 üncü maddelerinde çoğul olarak kullanılan “hatlar” kelimesinin “hat” olarak değiştirilmesi Komisyonumuzca uygun görülmüştür.

İşbu raporumuz gereği yapılmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Oktaç Vural</i>	<i>Miraç Akdoğan</i>	<i>Fahrettin Gülener</i>
İzmir	Malatya	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Cengiz Altunkaya</i>	<i>Halit Dikmen</i>	<i>Ali Rıza Gönül</i>
Aydın	Aydın	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Kenan Sönmez</i>	<i>Orhan Şen</i>	<i>Abdülşamet Turgut</i>
Bursa	Bursa	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Geçer</i>	<i>Akif Serin</i>	<i>Nevzat Taner</i>
Hatay	İçel	Kahramanmaraş
Üye	Üye	Üye
<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Ali Serdengeçti</i>	<i>Eyüp Doğanlar</i>
Konya	Manisa	Niğde
	(İmzada bulunamadı)	
Üye		Üye
<i>Mükerrem Levent</i>		<i>Şükrü Ünal</i>
Niğde		Osmaniye

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**PETROLÜN BORU HATLARI İLE TRANSİT GEÇİŞİNE DAİR
KANUN TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Yetki

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin olarak; etüt, güzergâh tayini, mühendislik, finansman, kamulaştırma işlemleri, inşaat, devreye alma, işletme, bakım, onarım, terminallerden yükleme, depolama, sevkiyat, yönetim, terk işlemleri, terk sonrası çevresel rehabilitasyon faaliyetlerini ve bunlarla ilgili diğer tüm faaliyetleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük : Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- c) Belge : Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler için, ilgili proje anlaşmalarında belirtilen proje süresi boyunca geçerli olacak izni,
- d) Petrol hakkı : Belgeden doğan haklardan herhangi birini,
- e) Transit geçiş : Başka bir ülkeden veya bu ülke yoluyla gelen petrolün başka bir ülkeye tevcihen, Türkiye sınırları içerisinde boru hatları vasıtasıyla transit olarak taşınmasını,
- f) Transit petrol boru hatları projesi (proje) : Transit geçiş için gerekli olan ve yatırımcılar tarafından veya bunlar adına sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen boru hatları ve ilgili tüm tesisler ile tüm proje faaliyetlerini ve bu Kanun kapsamındaki diğer faaliyetleri,
- g) Yatırımcı : Bir transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak yatırım yapmayı taahhüt eden ve buna ilişkin olarak ilgili proje anlaşmalarına taraf olan gerçek veya tüzelkişiler ve ortaklıklar ile bunların kanunî halefleri veya devralanlarını,
- h) Proje anlaşması : Bir transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak ilgili milletlerarası anlaşmalar ile kamu kurum veya kuruluşlarının yatırımcıyla imzaladıkları her bir anlaşmayı,
- ı) Proje iştirakçileri : Yatırımcıların, hisse sahiplerinin, işletmeciler, mülteahhütlerin, taşıtıcıların, borç verenlerin ve sigortacıların herhangi birini ya da tümünü,
- i) Transit geçiş ücreti : Petrolün ülkeden transit geçişi karşılığında, boru hattı sisteminden taşınan her birim hacim petrol için, ilgili yatırımcı tarafından Devlete ödenen bedeli,
- j) Petrol : Yer altından çıkan veya çıkarılan sıvı veya gaz halindeki doğal hidrokarbonları,
- k) Müstakim ve daimî hak : Gayrimenkul statüsüne tâbi mülkiyetin gayri aynî hakkı, ifade eder.

Yetki

MADDE 4. — Transit petrol boru hatları projesine ait proje anlaşmalarının yürürlükte bulunmasında;

- a) Belgenin verilmesi, petrol hakkı sahipliği, bunların devri ve bu Kanunun uygulanmasına dair usul ve esaslar ile ilgili diğer konularda Bakanlık,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
PETROLÜN BORU HATLARI İLE TRANSİT GEÇİŞİNE DAİR
KANUN TASARISI
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Yetki

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşma hükümlerinin uygulanmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun, petrolün boru hatları ile transit geçişine ilişkin olarak; etüd, güzergâh tayini, mühendislik, finansman, kamulaştırma işlemleri, inşaat, devreye alma, işletme, bakım, onarım, genişletme, terminallerden yükleme, depolama, sevkiyat, yönetim, terk işlemleri, terk sonrası çevresel rehabilitasyon faaliyetlerini ve projelerle ilgili diğer tüm faaliyetleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- b) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- c) Belge: Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler için, ilgili proje anlaşmalarında belirtilen proje süresi boyunca geçerli olacak izni.
- d) Petrol hakkı: Tabii bulunan milletlerarası anlaşmalardan doğan ve belge ile tevsik edilen haklardan herhangi birini,
- e) Transit geçiş başka bir ülkeden veya bu ülke yoluyla gelen petrolün başka bir ülkeye tevcihen, Türkiye ülkesi içerisinde boru hattı vasıtasıyla transit olarak taşınmasını, (Bu petrolün sistemi yapılacak herhangi bir bağlantı ile Türkiye pazarına girmesi, sistemin transit özelliğini kaldırmaz.)
- f) Transit petrol boru hattı projesi (proje): Transit geçiş için gerekli olan ve yatırımcılar tarafından veya bunlar adına sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen boru hattı ve ilgili tüm tesisler ile bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan tüm faaliyetleri ve bu Kanun kapsamındaki diğer faaliyetleri,

g) Yatırımcı : Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak milletlerarası anlaşma hariç diğer proje anlaşmalarına taraf olan gerçek ve tüzel kişiler ve ortaklıklar ile bunların kanunî halefleri veya devralanlarını,

h) Proje anlaşması : Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak ilgili milletlerarası anlaşmalar ile kamu kurum veya kuruluşlarının yatırımcıyla imzaladıkları her bir anlaşmayı,

i) Proje iştirakçileri : Yatırımcıların, onların hissedarlarının, işletmeciler şirketlerin, müteahhiflerin, taşıyıcıların, borç verentelerin ve sigortacıların herhangi birini ya da tümünü,

ii) Transit geçiş ücreti : Petrolün ülkeden transit geçişi karşılığında, boru hattı sisteminden taşınan her birim hacim petrol için, ilgili yatırımcı tarafından Devlete ödenen bedeli,

j) Petrol: Yer altından çıkan veya çıkarılan sıvı veya gaz halindeki doğal hidrokarbonları,

k) Müstakil ve daimi hak : Gayrimenkul statüsüne tabi mülkiyetin gayri ayni hakkı, ifade eder.

Yetki

MADDE 4. – Transit petrol boru hattı projesine ait proje anlaşmalarının yürütülmesinde;

a) Belgenin verilmesi, petrol hakkı sahipliği, bunların devri ve bu Kanunun uygulanmasına dair usul ve esaslar ile ilgili diğer konularda Bakanlık,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) Çevre mevzuatında yer alan standartlar, çevresel etki değerlendirme prosedürü ve çevre ile ilgili diğer konularda Çevre Bakanlığı, düzenlemeler yapmaya yetkilidir.
Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Standartlar

MADDE 5. – Transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak yapılacak mühendislik, inşaat ve işletme safhalarında ve projeye yönelik diğer uygulamalarda, uluslararası düzeyde kabul görmüş teknik, kalite, çevre, emniyet ve sağlık norm ve standartları esas alınır.

Güvenlik

MADDE 6. – Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak; güzergâh belirlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin ilk proje faaliyetlerinden başlayarak tüm proje süreci boyunca, bu Kanun kapsamında yer alan proje faaliyetlerinin söz konusu olduğu bölge içindeki tüm arazi ve tesislerin emniyet ve güvenliği Devlet tarafından sağlanır.

Çevre

MADDE 7. – Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, fauna ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir.

Kamulaştırma ve tescil

MADDE 8. – Transit petrol boru hatları projesi ile ilgili olarak;

a) Boru hatları güzergâhları ve diğer tesislere ilişkin olarak arazi ile ilgili yapılması gereken; etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri yürütmek üzere, Bakanlar Kurulu bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirebilir.

b) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, bu görevi en kısa zamanda ve öncelikle yerine getirmek zorundadır. Söz konusu kamu kurum veya kuruluşu, bu kamulaştırma kapsamına giren her türlü eylem ve işlem ile ilgili olarak çıkabilecek hukukî ihtilafların da muhatabıdır.

c) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, gerekli arazilerin tespiti sırasında, yapılacak masraflar ile üçüncü şahıslara verilebilecek maddî zararlar, bu maddenin uygulanmasında kamulaştırma bedeli olarak kabul edilir.

d) Transit petrol boru hatları projelerinin geçeceği yerlerde yapılacak kamulaştırma veya diğer iktisaplarda, yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiilî ödemeler neticesinde doğacak farklar ile mülk sahiplerince açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek farklar, ilgili proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı takdirde, bu fark, genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanır.

e) Görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, kamulaştırma ve/veya diğer iktisapları, mülkiyet edinme veya gayrimenkul üzerinde müstakîl ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi suretiyle yapabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

- b) Çevre mevzuatında yer alan standartlar, çevresel etki değerlendirme prosedürü ve çevre ile ilgili diğer konularda Çevre Bakanlığı,
Düzenlemeler yapmaya yetkilidir.
Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler çıkarabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Standartlar

MADDE 5. – Transit petrol boru hattı projesinin mühendislik, inşaat ve işletme safhalarında ve projeye yönelik diğer uygulamalarda, proje anlaşmalarında belirtilen, uluslararası düzeyde kabul görmüş teknik, kalite, çevre, emniyet ve sağlık norm ve standartları esas alınır.

Güvenlik

MADDE 6. – Bir transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak; güzergâh belirlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin ilk proje faaliyetlerinden başlayarak tüm proje süreci boyunca ve proje tamamlandıktan sonra, bu Kanun kapsamında yer alan proje faaliyetlerinin söz konusu olduğu bölge içindeki tüm arazi ve tesislerin emniyet ve güvenliği 2495 sayılı Yasa hükümlerine göre sağlanır. Boru hattı ve tesislerin ilave güvenlik ihtiyacı ise, gerekli bina, tesis, malzeme, araç, teçhizat vb. bedeli ilgili kamu kurumu tarafından karşılanmak suretiyle devletin ilgili güvenlik kuvvetince sağlanır.

Çevre

MADDE 7. – Proje iştirakçileri, proje faaliyetlerinin yürütülmesinde; yer üstü, yer altı ve kıta içi sular, deniz, hava, göl, bitki örtüsü, hayvan varlığı ve diğer doğal kaynaklar dahil çevreye zarar vermemekle yükümlüdür. Çevreye verilen zarar, proje anlaşmalarında öngörülen esaslar dahilinde proje iştirakçileri tarafından tazmin edilir.

Kamulaştırma ve tescil

MADDE 8. – Transit petrol boru hattı projesi ile ilgili olarak;

a) Boru hattı güzergâhı ve diğer tesislere ilişkin olarak arazi ile ilgili yapılması gereken, etüt, izin, kamulaştırma ve diğer işlemleri yürütmek üzere, Bakanlar Kurulu bir kamu kurum veya kuruluşunu görevlendirebilir.

b) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, bu görevi en kısa zamanda ve öncelikle yerine getirmek zorundadır. Söz konusu kamu kurum veya kuruluşu, bu kamulaştırma kapsamına giren her türlü eylem ve işlem ile ilgili olarak çıkabilecek hukukî ihtilafların da muhatabıdır.

c) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunca, gerekli arazilerin tespiti sırasında, yapılacak masraflar ile üçüncü şahıslara verilebilecek maddî zararlar, bu maddenin uygulanmasında kamulaştırma bedeli olarak kabul edilir.

d) Transit petrol boru hattı ve ilgili tesislerine ilişkin olarak yapılacak kamulaştırma veya diğer iktisaplarda, yatırımcı tarafından ödenecek arazi bedelinin ilgili proje anlaşması kapsamında sabit bir fiyat olarak belirlendiği durumlarda, fiili ödemeler ile mülk sahiplerince açılacak bedele itiraz davalarında belirlenecek fiyatlar arasındaki fark, ilgili proje anlaşmasında belirlenen sabit bedeli aştığı ölçüde, genel bütçeye konulacak ödenekten karşılanır.

e) Görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu, kamulaştırma ve/veya diğer iktisapları, mülkiyet edinme veya gayrimenkul üzerinde müstakil ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi suretiyle yapabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

1. Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı güzergâhında bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanlar, Hazine adına tapu siciline tescil edilir.

2. (1) numaralı alt bende göre tescil edilen yerler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline tescil edilmiş bulunan tescilli ormanlar dahil gayrimenkuller üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilir.

f) Bu maddenin (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde sayılan yerler dışında kalan ve mera, çayır, yaylak ve kışlaklar üzerinde ilgili bakanlık tarafından tahsis amacı değişikliği yapıldıktan sonra kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak tesis edilir.

g) Orman sayılan yerlerden geçecek transit petrol boru hatları projesine ilişkin boru hatları ve tesisler için müstakil ve daimî haklar dahil irtifak hakkı tesisi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır.

h) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu lehine tesis edilen müstakil ve daimî hak, proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebilir.

i) Boru hattı ile ilgili tesisler, belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamazlar. Bunlar petrol siciline kaydedildikten sonra belge sahibi, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu veya Genel Müdürlüğün bu sicile afen lüzumlu evrakları vermek suretiyle yapacağı talep üzerine tapu siciline tescil edilir. Tapu siciline, bunlara ait herhangi bir tasarrufun Genel Müdürlüğün izni olmadıkça yapılamayacağı şerhi verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Satın Alımları, Diğer Giderler, Sigorta ve Vergi

Hizmet satın alımları ve diğer giderler

MADDE 9. – Münhasıran transit petrol boru hatları projeleri için, bu projelerin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, malî ve teknik konularda ihtiyaç duyulan hizmetler, bu konularda gerekli yeterlik ve niteliği haiz olanlar arasından, Bakanlık ve/veya kamu kurum veya kuruluşunca temin edilir. Bu hizmet alımları, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştaş Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa Tabi değildir.

Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili hizmet satın alımları, proje takip, tahkim, mahkeme, sigorta, tazminat ve proje ile ilgili sorumluluk ve taahhütlerden doğan veya diğer tüm giderler, her yıl bütçe kanununa konulacak ödenekten karşılanır.

Sigorta

MADDE 10. – Transit petrol boru hatları proje faaliyetleri ile ilgili olarak üçüncü şahıslara ve-rilebilecek zararlara karşı sigorta yaptırılır.

Vergi

MADDE 11. – Transit petrol boru hatları projelerine ait işlemlerle ilgili olarak, damga vergisi, günlük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve diğer vergi, resim, harç ve transit geçiş ücreti dahil fonların uygulama usul ve esasları, söz konusu projeye ait usulüne göre yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmalarda yer alan hükümler çerçevesinde belirlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettii Metin)

1) Transit petrol boru hattı projesine ait boru hattı güzergâhında bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile tapulama veya kadastro sırasında tespit veya tescil dışı bırakılmış yerler ve tahdit görmemiş ormanlar, Hazine adına tapu siciline tescil edilir.

2) (1) numaralı alt bende göre tescil edilen yerler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve Hazine adına tapu siciline tescil edilmiş bulunan tescilli ormanlar dahil gayrimenkuller üzerinde, kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluşun ilgili kuruma vereceği bilgiye dayanılarak kamulaştırma ile görevlendirilen kuruluş lehine müstakil ve daimî hak dahil irtifak hakkı tesis edilir.

f) Bu maddenin (e) bendinin (1) numaralı alt bendinde sayılan yerler dışında kalan ve transit petrol boru hattı projesi güzergâhında bulunan mera, çayır, yaylak ve kırsak gibi orta mallarının vasıfları, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 4342 sayılı Mera Kanununa bağlı kalmaksızın resen kaldırılarak Hazine adına tescil edildikten sonra kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kuruluşu lehine müstakil ve daimî hak olarak tesis edilir.

g) Orman sayılan yerlerden geçecek transit petrol boru hattı projesine ilişkin boru hattı ve tesisler için müstakil ve daimî haklar dahil izin ve irtifak hakkı tesisi, 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre yapılır.

h) Kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu lehine tesis edilen müstakil ve daimî hak, proje kapsamında petrol hakkı sahiplerine devir ve tahsis edilebilir.

ı) Boru hattı ve ilgili tesisler, belgeden ayrı olarak herhangi bir tasarrufa konu olamazlar. Bunlar petrol siciline kaydedildikten sonra belge sahibi, görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşu veya Genel Müdürlüğün bu sicile atfen lüzumlu evrakları vermek suretiyle yapacağı talep üzerine tapu siciline tescil edilir. Tapu siciline, bunlara ait herhangi bir tasarrufun Genel Müdürlüğün izni olmadıkça yapılamayacağı şerhi verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Satın Alımları, Diğer Giderler, Sigorta ve Vergi

Hizmet satın alımları ve diğer giderler

MADDE 9. – Münhasıran bir transit petrol boru hattı projesi için, bu projelerin her aşamasında ve sözleşme görüşmelerinde hukukî, malî ve teknik konularda ihtiyaç duyulan hizmetler, bu konularda gerekli yeterli ve niteliği haiz olanlar arasından, Bakanlık ve/veya kamu kurum veya kuruluşunca temin edilir. Bu hizmet alımları, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescile ilişkin hükümlerine ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi değildir.

Transit petrol boru hattı projeleri ile ilgili hizmet satın alımları, proje takip, tahkim, mahkeme, sigorta, tazminat ve proje ile ilgili sorumluluk ve taahhütlerden doğan veya diğer tüm giderler, her yıl bütçe kanununa konulacak ödenekten karşılanır.

Sigorta

MADDE 10. – Milletlerarası andlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydı ile, transit petrol boru hattı proje faaliyetleri ile ilgili olarak üçüncü şahıslara verilebilecek zararlara karşı sigorta yaptırılır.

Vergi

MADDE 11. – Transit petrol boru hatları projelerine ait faaliyetler, mal varlıkları, gelirler ve işlemlerden doğan damga vergisi, gümrük vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ve transit geçiş ile ilgili diğer vergi, resim, harç ve fonlarla ilgili olarak, söz konusu projeye ait olup usulüne

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ve ilgili tesislerin, petrol sicili ve tapu siciline tescilinden harç alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12. – Bu Kanun kapsamındaki hususlarla ilgili olarak milletlerarası anlaşmalarda yer alan konularda; 2644 sayılı Tapu Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, 6326 sayılı Petrol Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile diğer kanunların tahdidi ve takyidi hüküm getiren ilgili maddeleri uygulanmaz.

İhtilafların çözümü

MADDE 13. – Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak, devletler arası ihtilaflar veya Devlet mercileri ile yatırımcılar arasında çıkabilecek ihtilaflar, ilgili proje anlaşmasında başka bir hüküm bulunmuyor ise, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenir.

Değiştirilen hüküm

MADDE 14. – 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin (g) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (h) bendi eklenmiştir.

“h) Petrolün boru hatları ile transit geçişi ile ilgili projeler kapsamında; kamulaştırma ile görevlendirilen kamu kurum veya kuruluşunun maliki veya irtifak hakkı sahibi olduğu ve ilgili proje yatırımcıları lehine irtifak hakkı tesis edilmiş gayrimenkuller.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

göre yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmada bir hüküm bulunmadığı durumda ilgili kanunlar-
da yer alan hükümler uygulanır.

Transit petrol boru hatları projesine ait boru hattı ve ilgili tesislerin, petrol sicili ve tapu sici-
line tescilinden harç alınmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12. – Kanun Tasarısının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İhtilafların çözümü

MADDE 13. – Transit petrol boru hatları projeleri ile ilgili olarak, Devlet mercileri ile yatı-
rıcılar arasında çıkabilecek ihtilaflar, ilgili proje anlaşmaları hükümlerine göre, ilgili proje anlaş-
masında başka bir hüküm bulunmuyor ise, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalarda
yer alan çözüm usulleri vasıtasıyla ve/veya milletlerarası tahkim usullerine göre çözümlenir.

Değiştirilen hüküm

MADDE 14. – Kanun Tasarısının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş-
tir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>D. Bahçeli</i>	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. <i>H. H. Özkan</i>	En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd. <i>M. C. Ersüner</i>
Devlet Bakanı <i>R. Önal</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	Devlet Bakanı <i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	Devlet Bakanı <i>S. Somuncuoğlu</i>	Devlet Bakanı V. <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>
Devlet Bakanı V. <i>H. H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Üşenmez</i>	Devlet Bakanı <i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı <i>F. Ünlü</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. A. Çay</i>	Devlet Bakanı <i>M. A. İremçelik</i>
Adalet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Millî Savunma Bakanı <i>S. Çakmaklıoğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>S. Tantan</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Cem</i>	Maliye Bakanı <i>S. Oral</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>K. Aydın</i>	Sağlık Bakanı <i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	Ulaştırma Bakanı <i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köyşleri Bakanı <i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı V. <i>M. C. Ersüner</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>A. K. Tanrıku</i>
Kültür Bakanı <i>M. İ. Talay</i>	Turizm Bakanı <i>E. Mumcu</i>	Orman Bakanı <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı <i>F. Aytekin</i>	

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 15. – Kanun Tasarısının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 16. – Kanun Tasarısının 16 ıncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

